

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

David Foenkinos

CĂTRE FRUMUȘETE

Traducere din franceză de
DANIEL NICOLESCU

HUMANITAS
fiction

PARTEA ÎNTÂI

1

Muzeul Orsay din Paris este o fostă gară. În acest fel, trecutul lasă o urmă neobișnuită asupra prezentului. Printre lucrări de Manet și de Monet, te poți duce cu gândul la trenurile sosind printre tablouri. Acum, au loc altfel de călătorii. Unii vizitatori l-au zărit poate pe Antoine Duris în ziua aceea, încrămențit în piața de la intrare. Pare picat din lună, uimit că se află acolo. Cuvântul care-i poate zugrăvi cel mai bine sentimentele din această clipă e uluire.

2

Antoine venise mult mai devreme la întâlnirea cu responsabilul departamentului de resurse umane. De câteva zile, întregul lui spirit era concentrat pe acest interviu. Orsay era locul unde voia să fie. Se îndreptă cu un pas domol către intrarea destinată personalului. Mathilde Mattel îi precizase, la telefon, să nu cumva s-o apuce pe traseul vizitatorilor. Îl opri un paznic:
— Aveți ecuson?

- Nu, sunt așteptat.
- De către cine?
- ...
- Cine v-așteaptă?
- Scuze... am o întâlnire cu doamna Mattel.
- Foarte bine. Vă rog să vă îndreptați spre recepție.
- ...

După câțiva metri, și-a rostit din nou motivul vizitei. O tânără îl verifică într-un caiet negru mare:

- Sunteți domnul Duris?
- Da.
- Mi-ați putea da un document de identitate?
- ...

Era absurd. Cine-ar vrea oare să se dea drept Duris? Se supuse, ascultător, însoțindu-și gestul cu un zâmbet înțelegător, ca să-și ascundă stânjeneala. Interviuul de angajare părea că începuse deja, întâi cu paznicul, apoi cu recepționera. Se cuvenea să fie performant încă de la primul salut, nu mai era îngăduit nici cel mai mărunț mulțumesc îndoielnic. După ce tânăra a verificat dacă era Antoine Duris, i-a indicat drumul pe care trebuia să-l urmeze. Trebuia să meargă de-a lungul unui culoar, la capătul căruia avea să găsească un lift.

- E simplu, n-aveți cum să vă-ncurcați, adăugă ea.

Antoine presimțea că o astfel de frază avea negreșit să-l facă să se-ncurce.

La mijlocul coridorului, nu mai știa pe unde s-o apuce. De cealaltă parte a peretelui cu geamuri, zări un tablou al lui Gustave Courbet. Frumusețea rămâne cel mai bun leac împotriva incertitudinii pe care-l avem. De câteva săptămâni, lupta ca să nu se împotmolească. Simțea că nu prea mai are vlagă, iar cele două interogatorii, venite unul după altul, îi solicitaseră un efort considerabil. Cu toate astea, nu avusese de rost decât câteva vorbe, trebuise să răspundă la niște întrebări care nu ascundeau nici cea mai mărunțică capcană. Se întorsese la un stadiu primar de înțelegere a lumii, lăsându-se adesea năpădit de niște spaime iraționale. În fiecare zi, simțea tot mai mult consecințele a ceea ce trăise. Avea oare să fie în stare să treacă cu bine de acest interviu cu doamna Mattel?

În liftul care îl ducea la etajul al doilea, aruncă pe furiș o privire spre oglindă și avu impresia că slăbise. Nu era de mirare, câtă vreme mânca mai puțin, uitând uneori de masa de seară sau de prânz. Totuși, stomacul nu-i făcea probleme. Putea sări câteva mese la rând, fără să simtă ghiorțaieli, de parcă întregul lui trup era de-acum alcătuit din zone anesteziate. Doar mintea îl îmboldea să-și spună: „Antoine, trebuie să mănânci.“ Făpturile omenești aflate în suferință se împart în două tabere. Cele care rezistă prin trup și cele care rezistă grație spiritului. Fie așa, fie așa, arareori și, și.

La ieșirea din lift, îl întâmpină o femeie. De obicei, Mathilde Mattel îi aștepta la ea în birou pe cei cu care

avea întâlnire, însă pentru Antoine Duris se hotărâse să se deplaseze. Era probabil foarte nerăbdătoare să afle mai mult despre motivele care-l mânaseră aici.

— Sunteți Antoine Duris? se interesă ea, ca să fie totuși sigură.

— Da. Doriți cartea mea de identitate?

— Nu, nu. De ce?

— Jos mi-a fost cerută.

— E stare de urgență. Așa se-ntâmplă.

— Nu prea văd cine-ar putea pune la cale un atac terorist împotriva DRU¹ de la Muzeul Orsay.

— Nu se știe niciodată, răspunse ea zâmbind.

Ceea ce ar fi putut să treacă drept o vorbă de duh din partea lui Antoine sau chiar drept umor era de fapt o constatare rece. Ea făcu un gest cu mâna, ca să indice drumul spre birou. Pătrunseră pe un culoar lung și strâmt, unde nu întâlniră pe nimeni. În timp ce o urma, se gândi că femeia aceea avea probabil o viață plicticoasă, câtă vreme primea potențiali viitori angajați la o oră în care restul funcționarilor nu părea să fi sosit la lucru. Nu trebuia căutată nici o logică în felul în care erau rânduite gândurile lui Antoine.

Odată ajuși în birou, Mathilde i-a propus ceai, cafea, apă, altceva, dar Antoine a preferat să zică nu, mulțumesc – nu, mulțumesc – nu, mulțumesc. Atunci, ea a început:

— Trebuie să vă spun că am fost foarte surprinsă când am primit CV-ul dumneavoastră.

1. Director de resurse umane. (N. tr.)

- De ce?
- De ce? Mă întrebați de ce? Sunteți conferențiar...
- ...
- Ba chiar aveți un oarecare renume. Cred că am și dat peste unul dintre articolele dumneavoastră. Iar acum, candidați... pentru un post de paznic de sală.
- Da.
- Nu vi se pare ciudat?
- Nu neapărat.
- Mi-am permis să sun la ENSBA¹, mărturisii Mathilde după o vreme.
- ...
- Mi-au confirmat că ați hotărât să vă părăsiți slujba. Așa, de azi pe mâine, nitam-nisam.
- ...
- V-ați săturat să predați?
- ...
- Ați intrat cumva... într-un soi de depresie? E de înțeles. Din ce în ce mai multă lume ajunge la *burn-out*.
- Nu. Nu. Voiam să pun punct. Pur și simplu. Mă voi întoarce cu siguranță cândva, dar...
- Dar ce?
- Știți ceva, doamnă? Am candidat pentru o slujbă și aș vrea să știu dacă am șanse s-o primesc.
- Nu vă simțiți supracalificat?

1. Abreviere de la École nationale supérieure des beaux-arts de Lyon [Școala Națională Superioară de Bele-Arte din Lyon]. (N. tr.)

— Iubesc arta. Bun, am studiat-o, am predat-o, atât doar că acum am chef să stau așezat într-o sală, în mijlocul tablourilor.

— Nu-i o meserie ușoară. Vi se pun întrebări tot timpul. În plus, aici, la Orsay, sunt mulți turiști. Trebuie să fii mereu vigilent.

— Dacă aveți îndoieli, angajați-mă de probă.

— Am nevoie de personal, pentru că săptămâna viitoare inaugurăm o mare retrospectivă Modigliani. O să atragă puhoi de public. E un eveniment deosebit.

— Pică bine.

— De ce?

— Teza mea de doctorat e despre el.

Mathilde nu răspunse nimic. Antoine crezuse că această dezvăluire avea să atârne în favoarea lui. Dimpotrivă, părea să accentueze ciudățenia demersului său în ochii doamnei DRU. Ce căuta aici un erudit ca el? Nu putea să-i spună adevărul? Era ca un animal hăituit, pe care doar gândul că se va refugia într-un muzeu părea să-l liniștească.

3

În mai puțin de o zi, își reziliase toate abonamentele și înapoiase cheile de la apartamentul unde locuia. Proprietarul îi spusese: „E nevoie de un preaviz de două luni, domnule Duris... Nu se poate pleca așa... Trebuie să-mi iau măsuri de siguranță.“ Tu-

ruise câteva fraze pe un ton de mâhnire nemăsurată. Antoine îi retezase monologul. „Nu vă faceți griji. O să vă plătesc cele două luni.“ Închiriasse o camionetă în care-și înghesuisse toate cutiile. În principal, cutiile cu cărți. Citise un articol despre niște japonezi care-și abandonau viața în acest chip, de pe-o zi pe alta. Li se spunea *evaporați*. Cuvântul ăsta minunat aproape că ascundea tragedia situației. Adesea, era vorba despre oameni care-și pierduseră locul de muncă și care nu erau în stare să-și asume năruirea în sânul unei societăți întemeiate pe aparență. Preferau să fugă și să devină boschetari, decât să înfrunte privirea unei soții, a unei familii, a unor vecini. Dar asta n-avea nici în clin nici în mână cu situația lui Antoine, care se afla în punctul de vârf al carierei și era un dascăl emerit și respectat. An de an, zeci de studenți și de studente visau să-și scrie disertația cu el. Și-atunci? Fusesse despărțirea de Louise, dar timpul tămăduise rana sentimentală. Și, până la urmă, tuturor li se ntâmplă să sufere din dragoste. Nu-ți abandonezi viața pentru atâta lucru.

Își lăsase toate cutiile și cele câteva piese de mobilier pe care le avea într-un depozit din Lyon. Și luase trenul spre Paris, având cu el doar o valiză. În primele nopți dormise într-un hotel de două stele din preajma gării, după care găsisse o garsonieră de închiriat într-un cartier popular din capitală. Nu-și trecuse numele pe cutia de scrisori și nu-și făcuse nici un abonament. Gazul și electricitatea erau pe numele proprietarului. Nimeni nu-l mai putea găsi. Desigur, cei apropiați

intraseră la griji. Ca să-i liniștească sau, mai degrabă, ca să fie lăsat în pace, expediase un mesaj:

Dragii mei,

Sunt profund mâhnit de neliniștea pe care e posibil să v-o fi pricinuit. Ultimele zile au fost atât de încărcate, încât nu am putut să vă răspund la mesaje. Fiți liniștiți, totul e-n regulă. Am hotărât brusc să plec într-o lungă călătorie. Știți că, de multă vreme, plănuiesc să scriu un roman, așa că, iată, îmi iau un an sabatic și pornesc la drum. Știu că aș fi putut organiza o petrecere de despărțire, dar totul s-a petrecut foarte repede. De dragul proiectului, să nu mi-o luați în nume de rău, o să retez legăturile cu lumea. N-o să mai am telefon. Vă voi trimite uneori niște mail-uri.

Vă iubesc,

ANTOINE

A primit răspunsuri admirative din partea unora, alții l-au socotit oleacă smintit. Dar, la urma urmei, era celibatar, fără copii, poate că venise momentul să-și vadă visul cu ochii. Mulți dintre prietenii lui au sfârșit prin a-l înțelege. A citit veștile de la ei, fără să le răspundă. Doar sora lui n-a crezut în acel mesaj. Eléonore îi era prea apropiată ca să admită că ar fi putut pleca așa, fără măcar să ia masa împreună pentru ultima dată. Fără măcar să-și îmbrățișeze nepoata, cu care îi plăcea la nebunie să se joace. Ceva scârțâia. L-a